

Arquitectura de la Catedral de Lleida

Guia de viatge per l'exposició:

ZONA 1: En el dossier, titulat A LA RECERCA D'UN SOLAR PER LA CATEDRAL NOVA, hem compilat una sèrie d'imatges, de documents manuscrits i impresos, que parlen del gènesi del temple amb la tria d'un solar adequat i la lluita constant del capítol per recuperar la Seu Vella. Altrament trobareu un dossier titulat: CRONOLOGIA que us aportarà informació sobre els fets arquitectònics més destacats de la Catedral Nova. I respecte al document gràfic us mostrem, en primer lloc, dues propostes dels arquitectes Francesc Melet i Josep Burria.

ZONA 2: Continuant amb les propostes, veiem aquí les de l'arquitecte i escultor Costa que en va presentar dues. Malgrat cap dels seus projectes no es va dur a terme, sembla que l'arquitecte Zermeño va tenir en conte algunes de les seves idees.

ZONA 3: Pedro Martín García Zermeño de Paredes fou l'arquitecte triat per bastir el temple, i d'ell us mostrem una secció i la façana principal. A banda del recinte litúrgic, també es van projectar les dependències annexes, projecte atribuït a Josep Prat i altres espais necessaris, com ara l'ossera dissenyat probablement també per Prat. El desnivell del terreny

es va salvar amb la construcció d'unes escales en la façana principal, de les quals presentem dos dissenys diferents. I si bé un element important va restar en projecte, com ara el cimbori i la cúpula, no es pot obviar els intents per aconseguir la seva execució, i per això podeu veure tant els projectes de Josep Prat, com algunes imatges de documents manuscrits que il·lustren la història d'aquest somni mai conquerit.

ZONA 4: A mesura que l'exposició avança, avança com la construcció de la Catedral, cada cop tenim més projectes, més dissenys, es construeix l'espai arquitectònic però aquest s'ha d'omplir amb el cor, els altars, les capelles, elements decoratius, etc. Malgrat el cor de Bonifàs es perdé en un incendi, hem volgut incloure aquella documentació gràfica i fotogràfica, tant envers al cor referit, com als diferents projectes, així com de l'Altar Major i de la Font de les oquetes; aquests darrers elements arquitectònics i escultòrics ja desapareguts i que podem recuperar gràcies a la memòria arxivística. I a mesura que el temps avança, fets històrics com la guerra civil, esdevenen els moments més dramàtics en la història del temple. En el dossier titulat: ACL_AC_0150: "REANUDACIÓN DEL CULTO EN LA S.I. CATEDRAL DE LÉRIDA" podeu veure, en els primers folis de l'acta capitular de l'any 1955, com es fa un breu resum històric i també es parla del incendi en la catedral, així com de la restauració del Culte un cop reconstruïda. I per tancar aquest cercle, us presentem dos plànols de "Regiones Devastadas" de quan es reconstruí la Catedral després de la guerra.

ZONA 5: Som ja a les acaballes del segle XX, en aquest plafó exposem unes reproduccions d'alguns plànols de l'aixecament de la Catedral fets l'any 1992, i que ens serveixen d'introducció pels documents gràfics que segueixen.

ZONA 6: La catedral es va construir, va créixer, tot i les dificultats, tot i no poder executar el cent per cent del seu disseny, la catedral va perviure, malgrat els incendis, les guerres, els espolis, etc., la catedral fou reconstruïda... però el temps no perdona i cal reparar, preservar, adequar... de fet s'han d'executar una sèrie d'actuacions immediates i per tot això cal conèixer la seva anatomia a fons. Tot parteix d'un pla director que estableix unes pautes a seguir en la restauració i la conservació de l'edifici.

ZONA 7: Altrament la necessitat de conèixer de la Catedral fins els més petits racons, va significar alguna descoberta, com ara el soterrani de sota les dependències capitulars del qual no es tenia constància documental llavors. Mitjançant el vídeo podeu fer un recorregut sense patir per la pols ni les teranyines. I continuant amb el guió que va establir el pla director es van fer una sèrie de modificacions constructives i d'instal·lacions per adequar el temple als temps moderns, fins arribar a la supressió de barreres arquitectòniques.

Història:

Després del forçós abandonament de la Seu Vella el 1707, el Capítol en solitari i altres vegades recolzat per la Paeria intentaren restituir en vàries ocasions i sense fortuna la litúrgia a la Seu. Un cop la Seu fou convertida en caserna militar, el culte catedralici, de primer, traslladà les seves funcions a la Companyia de Jesús per passar tot seguit a la parroquial de Sant Llorenç. Als regnats de Felip V i Ferran VI, la ciutat de Lleida seguia sense catedral. Fou Carles III qui després d'estudiar la situació concedí el permís i part del finançament per la construcció d'una nova catedral, amb la condició que es renunciés definitivament a la Seu ja convertida en caserna militar.

La Seu Nova, sota l'advocació de l'Assumpció de la Mare de Déu, fou projectada per l'enginyer militar Pedro Martín García Zermeño de Paredes i consagrada el 28 de maig de 1781 pel bisbe Juan Antonio Sánchez Ferragudo. Amb la construcció de la nova fàbrica es va dotar a la Seu de ric mobiliari i objectes litúrgics acord amb els nous corrents estètics del moment, tot i que ens resta d'època anterior la imatge de la Verge del Blau, obra de Jordi Safont, i altres objectes.

Cal destacar que el bisbe Ferragudo féu gala d'un gran mecenatge episcopal amb l'adquisició i finançament de grans obres d'artistes de ressò internacional, que el portà fins i tot a Roma per encarregar a Lluís Valadier les grans àmfores pels Sants Olis, objectes que sucumbiren a l'espoli de la Guerra del Francès. Quant a la confecció de retaules hi

intervingueren nombrosos artistes del país i foranis entre els qui destaquem a Adam i Bonifàs.

A l'any de la inauguració, la Seu sofrí un incendi en el que es perdé el retaule major obra de Joan Adam. De l'informe que en feu en Sabatini –director de l'obra– destacarem el fet, entre altres, que s'hagué de blanquejar l'interior de la catedral i compondre les vidrieres que havien estat realitzades pel vitraller català Francesc Saladrigues.

Des de la seva consagració, la Seu nova tingué una sèrie d'infortunis, així, el 13 de maig de 1808 la Seu, va ser novament incendiada i espoliada i es perderen importants objectes litúrgics, especialment peces d'orfebreria com la gran custòdia gòtica procedent de la Seu Vella i obra de Ferrer Guerau. Per pal·liar la mancança d'objectes litúrgics algunes peces foren portades del monestir femení cistercenc de Santa Maria de Vallbona de les Monges.

Després dels fets de 1810 els canonges varen fer de nou comandes, preferentment peces d'orfebreria, algunes de les quals sucumbiren de nou en la darrera contesa civil, en la que s'originà un nou incendi, que deixà la catedral desproveïda de tot l'ornament que l'embellia i es perderen els retaules i importants obres com el cor de Lluís Bonifàs entre altres. Després dels fets del 1936, el Capítol Catedral es traslladà de nou a la parroquial de Sant Llorenç, fins que la Seu fou restaurada. El 28 de setembre de 1955 la Catedral s'obrí de nou al culte.

(Text d'Esther Balasch)

L'estil arquitectònic:

Es tracta d'un ampli edifici d'estil tardo barroc on ja s'albiren traces neoclàssiques. Construït en pedra grisosa amb murs poc decorats, interrompuda la seva uniformitat per pilastres clàssiques amb capitells corintis, i per les finestres amb llindes rectes, algunes de les quals amb frontis corbat. La façana principal a la qual s'accedeix per ambdues escalinates laterals, destaca per les dues torres de campanar coronades per cúpules i amplies troneres amb arcs, i pels arcs de mig punt de l'entrada principal.

L'interior està distribuït en tres naus d'igual altura, el creuer, les capelles laterals i les dependències annexes. L'absis amb girola i les voltes són de mig canó sostingudes pels pilars que separen les naus, amb pilastres corínties adossades.

c/ Almodí vell, s/n.

25007 Lleida

973 275 177

de dilluns a divendres

de 9:00 a 13:00 h.

**ARXIU
CAPITULAR
DE LLEIDA**

arcalleida@gmail.com

www.acl.cat